

RODRYGAS BORDŽA

Magistras Bernhardas von der Borchas sėdėjo ant medinės kėdės kaip ant kokio apversto arklio stuburo su kylančiais į viršų šonkauliais.

Tokia keista atrodė ta kėdė.

Sėdėjo užkėlęs kojas ant skrynios su dukatais, kol pavargo.

Sėdėti ir laukti, ir kankinti save geliančiomis mintimis: paims Popiežius skrynią? Ar ne? Po tiek dienų jojimo Magistras nebegalėjo sėdėti ant nieko, nors kiek primenančio arklio nugarą.

O Simonas džiaugėsi: čia, Romoje, tiek šviesos, ir lauke, ir viduje.

Pusbrolio Rodrygo viloje dideli langai spalvotais stiklais. Ir juos galima atidaryti: kad šviesa ir šiluma įeitų.

Jaunasis Simonas džiaugėsi šventojo miesto šviesa, džiaugėsi ištrūkęs iš tos Livonijos tamsos, iš tos pasileidimo pelkės. Bet tą džiaugsmą vis nutraukdavo prisiminimas apie tą nepadorų, Popiežių šmeižiantį paskvilį.

Bet ir vėl.

Jis tą paskvilį užmiršdavo ir džiaugėsi, džiaugėsi.

Revelio vyskupas pusbrolis Simonas – vos ne dvidešimt metų jaunesnis už Magistrą, ir kelionė jam – ne tokia sunki. Ir jis dar turi jėgų džiaugtis ir stebėtis šviesa, liesti pirštais gobelenus, kilimus, grožėtis paveikslais. Ir laukti jam lengviau, neturi jis ko prarasti.

Jie laukė tol, kol salėje tapo tamsu, kaip Livonijos pilyje.

Ir tada, tik tada pasirodė pusbrolis Rodrygas kraujo spalvos šilko apsiaustu.

Ilgais juodais plaukais, galinga kumpa nosimi.

Bernhardas tuo metu jau beveik snaudė, Simonas – svajojo, kaip rytoj pradės žygi po Romos bažnyčias, tik Hildebrantas vienintelis laukė to galingojo Magistro pusbrolio Rodrygo saugodamas žvilgsniu duris.

Jis tikėjosi, kad Romos Bažnyčios vicekancleris Rodrygas Bordža pasirodys taip įspūdingai kaip ir Rygos Arkivyskupas Silvestras Stodevešeris, ir dabar jau stovėjo beveik nusivylęs.

Kardinolas, vicekancleris įėjo pro šonines duris, tyliai, beveik nepastebėtas, nors jau buvo iš anksto įspėtas apie svečius.

Apsikabino Bernhardą, po to Simoną. Ir iš karto pradėjo pasakoti: susirgo jo dvejų metų sūnus. Čezarė.

Kardinolas turi sūnų??? Negalėjo patikėti magistras Bernhardas von der Borchas. Kardinolas turi sūnų, kai Magistras laikosi skaistybės įžadų?

Kardinolas Rodrygas turi sūnų? Negalėjo patikėti ir skaisčiusis Simonas.

Žinia apie kardinolo Rodrygo Bordžos sūnų nestebino tik Hildebranto. Jis mokėsi Leipcigo universitete ir savo gyvenime girdėjo daug ko.

– Aš turiu du sūnus! – džiaugsmingai prisipažino pusbrolis Rodrygas.

Visą kelionę Bernhardas nerimavo, kad pusbrolis Rodrygas gali būti senas ir įsakmus.

Arba per jaunas ir pernelyg atsargus, o gal net ir baikštus.

O kai pamatė pusbrolių Rodrygą, labai apsidžiaugė: jis buvo to paties amžiaus kaip ir Bernhardas.

Tik vos vos aukštesnis.

Ir atrodė drąsus.

Bernhardas Simono lūpomis papasakojo, kas atsitiko Rygos miestui, paaiškino, kokia pagalba jiems reikalinga, ir parodė skrynį dukatų, atsigabentą iš pačios Livonijos.

– 5000 dukatų, – pakartojo pusbrolis Rodrygas. – Popiežius dėl dukatų...

Popiežius dėl dukatų pasiruošęs bet kam, norėjo pasakyti pusbrolis Rodrygas.

Bet nepasakė, o tik pasakojo: Popiežius Romoje pardavinėja pareigybes. Galima nusipirkti kokias tik norisi: ir popiežiaus rūmų prokuratoriaus, ir apaštalinio notaro, ir protonotaro Kapitolijoje, ir rektoriaus universitete, ir miesto sekretoriaus, ir druskos biznio valdytojo.

Jaunasis Simonas po tokio pusbrolio Rodrygo pasakojimo negalėjo net kvėpuoti. Jis dar neužmiršo paskvilio, skelbiančio, kad Popiežius prievartauja berniukus, yra vagis!!!

O pusbrolis Rodrygas toliau pasakojo apie Popiežių baisiausius dalykus:

– Sikstas IV užkrovė bažnyčios tarnams nepakeliamus mokesčius, o kas jų nemokės, pagrasino atskirsiąs nuo Bažnyčios

– Atskirs nuo Bažnyčios??? – nustebo Simonas.

– Arba atims rangą ir privilegijas.

– Atskirs nuo Bažnyčios??? – vėl klausė Simonas.

– Visi mes mokesčius turim mokėti. Vieni – šimtą dukatų, kiti penkiasdešimt... – toliau pasakojo pusbrolis Rodrygas.

– Atskirti bažnyčios tarnus nuo Bažnyčios? – negalėjo patikėti ir nusiraminti jaunasis Revelio vyskupas Simonas. – Už tai, kad nemoka dešimtinės?

O pusbrolis Rodrygas pasakojo toliau.

– Popiežius visą Romą verčia badauti. Visas miestas jau meldžia jo mirties.

– Miestas trokšta, kad Popiežius mirtų? – klausė pusbrolis Simonas.

– Jis supirko visus grūdus iš Romos apylinkių mokėdamas po dukatą už rubio¹, o po to liepė iš jų kepti duoną ir pardavinėti po 4–5 dukatus už kepalą, – pasakojo pusbrolis Rodrygas.

Niekas iš atvykusių nesuprato, kiek yra rubio, ir Rodrygas išskėtęs rankas rodė, kiek daug grūdų yra vienas rubio.

– Ir jam buvo negana, ir jis supirko supuvusius grūdus iš Neapolio kunigaikštystės ir Sicilijos, o po to pardavinėjo neturtingiesiems miesto gyventojams, o kai tų grūdų neišpirko, jis liepė kepėjams tik iš jų kepti duoną, o ta duona buvo tamsi, dvokianti ir šlykšti. Ir nuo tos duonos žmonės mieste pradėjo sirgti, – pasakojo Rodrygas. – Visa Roma trokšta jo mirties.

– Iš supelijusių grūdų? – negalėjo patikėti ir Bernhardas.

– O turtingiesiems Popiežius leidžia išsipirkti nuo bet kurios bausmės. Net jei nusikaltimas yra toks baisus, kad nusikaltėlis turi būti sudegintas ant laužo.

Tokios kalbos apie Popiežių ir neramino Livonijos Magistrą, ir ramino. Ir abejones keitė viltis: o gal Popiežius už skryniją dukatų ir nuims tą Rygos prakeiksmą.

¹ Rubio (rubbio) – itališkas matas, lygus 249,46 litro grūdų.

– O kaip Sikstas IV tapo popiežiumi? – paklausė Simonas.

– Kardinolų konklava jį išrinko dėl ypatingai gilaus religingumo, – atsakė pusbrolis Rodrygas. – O dabar jis rūpinasi tik savo sūnėnais.

– Ir jų daug turi? – Simono lūpomis paklausė Bernhardas von der Borchas.

– Penkiolika. Penki jau paskirti kardinolais, o kiti dar laukia, – atsakė pusbrolis Rodrygas.

– O kaip kryžiaus žygis į turkus? – paklausė Bernhardas.

– Nepavyko ir Popiežius jį nutraukė, – paaiškino pusbrolis Rodrygas.

– O Rytų ir Vakarų bažnyčių suvienijimas? – paklausė Simonas.

– Nepavyko, – papurtė galvą pusbrolis Rodrygas.

Bernhardas tylėjo.

Tai ir jų, ir Borchų kaltė, jei Fridrichas būtų vedęs princesę Heleną... Jeigu būtų vedęs...

– Ar tikrai Popiežius prievartauja berniukus? – staiga paklausė pusbrolis Simonas, nes tai jį jaudino labiau nei duona ir dukatai.

– Jam labiau patinka ne berniukai, o jauni vyskupai, – kreivai nusišypsojo pusbrolis Rodrygas. – Po to juos pakelia į kardinolus, jam patinka tokie kaip... – Rodrygas neužbaigė, bet ilgai žiūrėjo į jaunąjį Revelio vyskupą Simoną von der Borchą.

Taip ilgai žiūrėjo, kad visiems atvykėliams tapo aišku, „kaip kas“.

Iš paties ryto Revelio vyskupas Simonas išskubėjo į bažnyčią, ir dabar Magistro lūpomis tapo jo sekretorius Hildebrantas. Lūpomis ir ausimis.

Su Rodrygu jie vaikščiojo sode.

Pusbrolis Rodrygas uostė mirtos ir lauro medžius, tarsi tai būtų pirmas kartas.

Visas jo sodas buvo sudalytas žaliais gyvatvorių keturkampiais, o kiekviename keturkampio kampe stovėjo po jauną medį medinėje dėžėje.

Ir dar po medį stovėjo kiekvieno keturkampio centre.

Pusbrolis sutrynė tarp pirštų citrinmedžio lapą ir davė Bernhardui pauostyti.

Jie praėjo vijokliais apšivijusius kiparisus, tada jau pusbroliu Rodrygas uostė kadagius ir rodė Bernhardui, kad ir jis uostytų.

Kažkur netoliese neįgudęs muzikantas grojo liutnia.

Tokiame sode tik pusryčiauti, gerti ir dainuoti, žaisti, maudytis ir valgyti.

Skaityti ir kalbėtis.

Bernhardą domino, kodėl jų šeimos herbe trys kuosos, o Rodrygo – vienas jautis. Juk jų šeimos kilusios iš vienos šakos, iš Neapolio karalystės.

– O į Neapolio karalystę jie persikėlė iš Aragono, – paaiškino pusbroliu Rodrygas. – Aragone buvo dvi Borchų šeimos: vienų herbe – kuosos, kitų – jautis. Jos susivienijo santuokos ryšiais, bet herbai liko du.

Pusbrolį Rodrygą domino: kiek jų – Borchų – Livonijoje? Kokio dydžio šeima?

Jis kalbėjo: šeima tai – didelė jėga, šiose žemėse po šita saule visą politiką diktuoja šeimos.

Romoje – Orsiniai ir Kolonos. Florencijoje – Medičiai, Milane – Sforcos.

O ispanams, tokiems kaip jis, Romoje labai sudėtinga be šeimos.

Todėl vaikai jam svarbūs.

Ir Bernhardui reiktų turėti sūnų.

Ir ne vieną.

Bernhardas iki tol negalvojo apie sūnų, o dabar susimąstė. Ir nežinojo kaip paklausti. Kaip pradėti? Ar pusbroliui Rodrygui jo klausimas nepasirodys keistas ar dar baisiau: įtartinas?

Todėl niūriai tylėjo, kol mintis atėjo pati.

– O tas princas žlugusios graikų imperijos... – pradėjo Bernhardas. – Paleologas.

– Princas Andrėjas? – iš karto suprato Rodrygas. – Trankosi su gatvės moterimis, skelbiasi, kad ves vieną iš jų, švaisto Popiežiaus dukatus, o Popiežius jam ir negaili. Skelbiasi, kad parduos teisę į graikų karūną Prancūzijos karaliui.

Taip, jei graikų imperija nebūtų žlugusi, princas Andrėjas būtų pirmas eilėje, kas ją sužlugdytų.

Ir Bernhardas galiausiai pasiryžo paklausti.

Sekretoriaus Hildebranto lūpomis:

– Ar... graikų princesė Helena Paleolog grįžo į Romą? Ar ji dabar Romoje?

Tas klausimas Rodrygo nenustebino ir net nepasirodė reikšmingas.

Taip, grįžo, bet po to išplaukė į kažkokią graikų salą, tapo vienuole, pakeitė vardą.

Reikia sužinoti, kur ta sala, reikia plaukti į tą salą, mąstė Magistras, kol pusbrolis Rodrygas kažką itališkai aiškino Hildebrantui.

– O po metų ji mirė, – išvertė Hildebrantas kiek palaukęs. Tarsi bijotų ištarti tuos žodžius.

Mirė???

Bernhardas nebegirdėjo, ką kalba pusbrolis Rodrygas, ką jam verčia Hildebrantas, nebeužuodė kadagių, nebegirdėjo klumpančio liutnios skambėjimo.

Ir pirmas žodis, kurį jis išgirdo po to žodžio „mirė“, buvo žodis „kantarela“.

– Kantarela? – nesuprato Bernhardas. – Kas yra kantarela?

– Ispaniškas vabalas, – pasakė Rodrygas.

– Ispaniškas vabalas?

– Milteliai iš sudžiovinto ispaniško vabalo.

– Milteliai? Kokie milteliai?

– Nuodai. Juos Romoje deda visur, net į ostijas, – pasakojo Rodrygas.

– Nuodai? Kam tie nuodai? Kam? – nesuprato Livonijos ordino Magistras.

Pusbrolis Rodrygas pradėjo pasakoti: Romos politika neįmanoma be nuodų, be kantarelos.

Bernhardą Rodrygo žodžiai nustebino. Livonijoje visko galima pasiekti kardu.

– Čia tokia sena tradicija. Bažnyčia jaučia pasibjaurėjimą krauju, – paaiškino pusbrolis Rodrygas.

– Bet Kristus juk kruvinas? – paklausė Bernhardas. – Juk kruvinas?

Rodrygas nespėjo nieko atsakyti į Bernhardo klausimą apie kruviną Kristų ir Bažnyčios pasibjaurėjimą krauju, nes pamatė, kaip kliūdamas keliais už žemos, tankios, kampuotos gyvatvorės prie jų bėgo šlapias ir išraudęs pusbrolis Simonas perdrėkstu violetiniu apsiaustu.

Bėgo rėkdamas iš tolo:

– Bažnyčioje mačiau Bertkovą!!!!

– Ką??? – suriko Bernhardas.

– Bertkovą!!!! Johanaaaa Bertkovą, Derpto vyskupą!!!

Derpto vyskupas Romoje? Čia jau netikėtumas! O gal ne netikėtumas, o gal net ir pavojus?

Pusbrolis Rodrygas nesuprato, ką tai reiškia.

Nesuprato, net kai jam Magistro sekretorius Hildebrantas išvertė.

O Bernhardas suprato iš karto:

– Jis čia šnipinėja!!!! Arkivyskupo pasiūstas. Arba... dar blogiau. Derpto vyskupą Bertkovą Arkivyskupas pasiuntė pas Popiežių. Su skrynja dukatų!

Rodrygas vis tiek nesuprato.

– Arkivyskupas siekia, kad Popiežius jį paremtų, kad nepanaikintų atskyrimo nuo Bažnyčios, o jam pritartų. Bertkovas Romoje tam!

Bernhardas šaukė, o Hildebrantas lėtai ir gerai apgalvodamas vertė:

– Skrynja pilna dukatų prieš skrynją pilną dukatų, – garsiai mąstė pusbrolis Rodrygas. – Nenuimti atskyrimo, o jį sustiprinti būtų lengviau, nei nuimti. Ir Popiežiui palaikyti Arkivyskupą visada yra patogiau nei Ordino Magistrą.

Hildebrantas klausėsi Rodrygo ir džiaugėsi.

Juk būtent tai jis ir sakė Magistrui, bet Magistras nenorėjo jo žodžių girdėti, o dabar jau turbūt nė nepamena, kad jau ir Hildebrantas jį apie tai perspėjo.

Magistras klausėsi, klausėsi pusbrolio Rodrygo žodžių iš sekretoriaus Hildebranto lūpų ir staiga išsitraukė kardą. Ir kirto kardą per apelsinmedį. Nukirto pusbrolio Rodrygo apelsinmedį.

Bet pusbrolis Rodrygas išliko ramus.

Ir papasakojo dar vieną Magistro protą jaukiančią istoriją: kaip Romos Popiežius Sikstas IV mėgsta paimti dukatus iš dviejų pretendentų į postą, o postą suteikia tik vienam.

– Iš godumo, – paaiškino pusbrolis Rodrygas.

Dar praeitą vidurnaktį Bernhardui atrodė – jie išgelbėti, o šį vidurdienį – jau viskas visai žlugę.

– Yra tik viena išeitis, – pagalvojęs pasakė pusbrolis Rodrygas, – reikia ne tik pinigais, bet ir kitais būdais suvilioti Popiežių Sikstą.

Pasakė ir pasisuko į Simoną.

Stovėjo, žiūrėjo ir tarsi ką regėjo. Ir šypsojosi kreiva šypseną.

– Kokiais kitais būdais?!!!! – suriko Revelio vyskupas Simonas von der Borchas.